

ÎNTREBĂRI & RĂSPUNSURI

DREPTUL CONTRAVENȚIONAL

1. Ce este o contravenție?

Contravenția este un comportament ce prejudiciază anumite valori protejate de societate. Contravențiile sunt considerate, în unele state, drept infracțiuni cu cel mai mic grad de pericol social. În Republica Moldova acestea nu sunt incluse în Codul penal, ci sunt prevăzute într-o lege aparte care se numește Codul contravențional.

Contravenția este, așadar, un comportament descris și sancționat de Codul contravențional.

Fapta social periculoasă este considerată contravenție numai în cazul în care este prevăzută de Codul contravențional, care este legea ce descrie faptele considerate contravenții și pedepsele pentru ele. Ca și în cazul infracțiunilor (prevăzute de Codul penal), o faptă, pentru a fi considerată contravenție, trebuie să corespundă anumitor condiții:

- să fie prevăzută de Codul contravențional;
- să fi fost comisă cu vinovăție.

2. Care este diferența între contravenție și infracțiune?

Parlamentul este organul care decide dacă o faptă este considerată infracțiune sau contravenție. Pericolul social și dauna pe care o provoacă anumitor valori sociale sunt criteriile care determină legiuitorul să califice o faptă anumită ca fiind infracțiune sau contravenție.

Dacă pericolul social al unor fapte cum ar fi omorul, este recunoscut în unanimitate și, deci, acesta este calificat ca infracțiune, recunoașterea altor fapte ca fiind social periculoase diferă de la stat la stat sau de la o perioadă istorică la alta. De exemplu, în trecut, pe parcursul diferitelor perioade, adulterul și specula erau considerate infracțiuni, iar acum acestea nu constituie nici infracțiuni, și nici contravenții.

Uneori unele fapte care în trecut erau considerate infracțiuni sunt trecute în categoria contravențiilor (de exemplu, calomnia) și invers.

3. Poate aparent o contravenție să fie, de fapt, o infracțiune?

Dauna adusă de o faptă de multe ori determină dacă ea va fi încadrată juridic de către organele de drept ca fiind o infracțiune sau o contravenție.

De exemplu, nerespectarea regulilor de circulație de cele mai multe ori este o contravenție. Dacă însă aceasta a dus la anumite daune mari, cum ar fi moartea unei persoane, atunci e considerată infracțiune.

Un alt exemplu, furtul unor bunuri de până la 500 de lei este o contravenție. Dacă însă valoarea sustrasă prin furt este mai mare, atunci fapta va fi considerată infracțiune.

4. Când poate fi trasă la răspundere o persoană fizică?

Persoana fizică poate fi contravenient doar în cazul în care este responsabilă, adică are o anumită vârstă împlinită (prevăzută în articolul 16 din Codul contravențional). Dacă vârsta persoanei este mai mică decât minima prevăzută de Codul contravențional, nu există subiectul contravenției și nici însăși contravenția. Responsabilitatea presupune că persoana are capacitatea să înțeleagă caracterul faptelor sale și să-și controleze comportamentul. În caz contrar, de exemplu, în cazul unor boli psihice, persoana este declarată iresponsabilă.

5. La ce vârstă poate fi sancționată contravențional o persoană?

Legea stabilește o anumită vârstă pentru care intervine răspunderea contravențională (articolul 16 din Codul contravențional). Spre deosebire de dreptul penal, pentru a fi tras la răspundere contravențională, persoana trebuie să fi împlinit vârsta de 18 ani. Astfel, un minor nu poate fi pedepsit contravențional pentru cauzarea intenționată de vătămări ușoare, comiterea unui furt în proporții mici (până la 500 de lei) etc.

În cazul unor contravenții (contravențiile în domeniul circulației rutiere și contravențiile care afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare), această vârstă este stabilită de la 16 ani. Dacă un copil care nu a împlinit 18 ani (iar după caz – 16 ani) săvârșește o faptă care în mod obișnuit se consideră contravenție, el, ca și în cazul unei persoane iresponsabile, nu este pedepsit contravențional, însă îi pot fi aplicate aceleași măsuri educative ca și în dreptul penal (articolul 104 din Codul penal).

6. Când poate fi trasă la răspundere contravențională o persoană juridică?

Persoana juridică (cu excepția autorităților publice și a instituțiilor publice) este trasă la răspundere contravențională, în cazurile prevăzute de Codul contravențional, pentru contravențiile săvârșite în numele său ori în interesul său de către organele sale ori de reprezentanții acestora, dacă aceasta corespunde uneia dintre următoarele condiții:

- a) este vinovată de neîndeplinirea sau de îndeplinirea necorespunzătoare a dispozițiilor legii ce stabilesc îndatoriri sau interdicții pentru desfășurarea unei anumite activități (de exemplu, articolul 109 – încălcarea regimului de protecție a apelor).
- b) este vinovată de desfășurarea unei activități ce nu corespunde actelor sale constitutive ori scopurilor declarate (de exemplu, articolul 164 – folosirea neautorizată în scop de profit a energiei electrice, a energiei termice sau a gazelor).
- c) fapta care a cauzat sau a creat pericolul cauzării de daune în proporții considerabile unei alte persoane, societății ori statului a fost săvârșită în interesul acestei persoane, a fost admisă, sancționată, aprobată, utilizată de organul său împuternicit ori de persoana cu funcție de răspundere (de exemplu, articolul 283 – falsificarea și contrafacerea produselor).

7. Pentru care contravenții poate fi trasă la răspundere persoana juridică?

Persoana juridică răspunde contravențional în cazul în care partea specială a Codului contravențional prevede expres sancționarea ei. Dacă în partea specială este prevăzută răspunderea contravențională a persoanei juridice, întreprinderea individuală răspunde ca persoană juridică.

8. Dacă persoana juridică este sancționată, persoana fizică este absolvită de răspundere?

Răspunderea contravențională a persoanei juridice nu exclude răspunderea persoanei fizice pentru contravenția săvârșită.

9. Ce fapte pot fi invocate în favoarea celui care a comis o contravenție?

Ca și în cazul Codului penal, Codul contravențional enumeră unele circumstanțe/situații care înlătură caracterul contravențional al faptei și răspunderea contravențională. În mare măsură, ele sunt aceleași ca și în cazul dreptului penal:

- starea de iresponsabilitate;
- legitima apărare;
- starea de extremă necesitate;
- constrângerea fizică și/sau psihică;
- riscul întemeiat;
- cazul fortuit.

10. Când există situația cazului fortuit?

Nu este contravenție acțiunea persoanei ce rezultă dintr-o împrejurare care nu putea fi prevăzută. De exemplu, conducerea automobilului străin fără permis de conducere, dacă șoferul conduce o persoană grav bolnavă spre spital. Șoferul nu a putut prevedea momentul survenirii unei astfel de situații, neavând cu sine permisul de conducere și nici acces la rețeaua telefonică pentru a contacta urgența.

11. Când o persoană se află în starea de extremă necesitate?

O persoană se află în starea de extremă necesitate atunci când săvârșește o contravenție pentru:

- a salva viața, integritatea corporală, sau sănătatea sa ori sănătatea unei alte persoane;
- a salva un bun prețios al său ori al unei alte persoane;
- a salva interesele publice de la un pericol grav iminent, care nu poate fi înlăturat altfel.

12. Când o persoană se află în legitimă apărare?

O persoană este în legitimă apărare atunci când săvârșește o contravenție, dacă sunt întrunite două condiții:

- contravenția este săvârșită cu scopul de a respinge un atac direct, imediat, material și real;
- atacul respins trebuie să fie îndreptat împotriva sa, a unei alte persoane sau a unui interes public (de exemplu, cazul unui taximetrist aflat noaptea la serviciu. Fiind atacat de două persoane, care vor să-i ia automobilul, claxonează insistent și strigă cerând ajutor cetățenilor. Deși a tulburat liniștea locuitorilor din zonă, fapta lui nu va fi considerată contravenție, fiind comisă în stare de legitimă apărare).

13. Când o persoană se află în stare de iresponsabilitate?

În stare de iresponsabilitate se află o persoană care săvârșește o faptă fiind în imposibilitatea de a înțelege sau dirija acțiunile sale din cauza:

- unei boli psihice cronice;
- unei tulburări temporare a activității psihice;
- unei alienări mintale;
- unei alte stări psihice patologice.

Chiar dacă persoana era în stare de responsabilitate în momentul săvârșirii contravenției, aceasta nu poate fi sancționată dacă până la anunțarea sancțiunii s-a îmbolnăvit de o boală psihică, care a lipsit-o de posibilitatea de a-și conștientiza sau de a-și dirija acțiunile sale.

14. Când o persoană se află în constrângere fizică sau psihică?

Nu este contravenție fapta unei persoane care a fost constrânsă fizic în situația în care:

- persoana nu a putut rezista acestei constrângeri;
- constrângerea nu putea fi înlăturată în alt mod.

Nu este contravenție fapta unei persoane care a fost constrânsă psihic, dacă:

- constrângerea a fost realizată prin amenințare cu un pericol iminent pentru sine ori pentru o altă persoană;
- constrângerea nu putea fi înlăturată în alt mod.

15. Când există situația riscului întemeiat?

Nu este contravenție acțiunea persoanei (prevăzută de Codul contravențional) îndreptată spre atingerea unor scopuri socialmente utile. Riscul este întemeiat doar dacă:

- fără acest risc scopul socialmente util nu a putut fi atins;
- persoana care a riscat a luat toate măsurile de prevenire a cauzării de daune a intereselor ocrotite de lege.

Riscul nu poate fi considerat întemeiat dacă a fost îmbinat intenționat cu pericolul pentru viața persoanei sau cu pericolul provocării unui dezastru ecologic ori social.

16. Cum poate deveni o persoană contravenient fără voie?

Când se discută despre contravenții, în minte apare asocierea cu ceva grav și serios. Cu toate acestea, legea prevede drept condamnabile un șir de fapte la care multe persoane nu s-ar gândi că sunt pedepsite. Faptul că o persoană nu cunoștea că o faptă este considerată contravenție nu o scutește de responsabilitate în cazul în care o comite.

Legea pedepsește și anumite fapte care aparent nu creează niciun pericol pentru societate. De aceea, o persoană, comițând aceste fapte, nici nu se gândește că poate fi pedepsită pentru ele. De exemplu, consumarea băuturilor alcoolice în locuri publice (este contravenție!), creșterea macului pentru utilizarea lui la bucătărie (este contravenție!) etc.

17. Poate o persoană săvârși o contravenție nefăcând nimic?

Unii pot crede că pentru a fi învinuit de o contravenție trebuie să faci ceva. Din definiția dată de Codul contravențional este evident că legea pedepsește și inacțiunile. Inacțiunea se pedepsește numai atunci când persoana are obligația legală de a întreprinde anumite lucruri, dar nu le face. De exemplu, bolnavul de tuberculoză eliminator de bacili este obligat să se supună unui tratament. Eschivarea se consideră contravenție, pentru care se poate aplica o amendă de la 200 până la 500 de lei.

Care sunt cele mai întâlnite contravenții prevăzute de lege?

Începând cu articolul 47 și până la articolul 373, Codul contravențional descrie toate faptele care sunt considerate contravenții în Republica Moldova. Contravențiile sunt grupate în Codul contravențional în funcție de valorile/drepturile la care se atentează. Astfel, contravențiile au fost grupate în felul următor:

- contravenții ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice
- contravenții ce atentează la sănătatea populației, sănătatea persoanei, la starea sanitar-epidemiologică
- contravenții din domeniul proprietății;
- contravenții din domeniul protecției mediului;
- contravenții din domeniul industriei, construcțiilor, energiei, gospodăriei comunale, locuințelor și amenajării teritoriului;
- contravenții din domeniul agricol și sanitar-veterinar;
- contravenții privind regimul din transporturi;
- contravenții din domeniul circulației rutiere;
- contravenții din domeniul comunicațiilor, comunicațiilor poștale și al tehnologiei informației;
- contravenții din domeniul comercial (contravenții ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare);
- contravenții din domeniul activității autorităților publice;
- contravenții din domeniul frontierei de stat și regimul șederii pe teritoriul Republicii Moldova;
- contravenții ce atentează la modul de administrare, în domeniul supravegherii pieței, metrologiei, standardizării și protecției consumatorilor;
- contravenții ce atentează la ordinea publică și la securitatea publică;
- contravenții din domeniul militar.

18. Care sunt principalele contravenții din domeniul proprietății?

Contravențiile ce atentează la drepturile reale (din domeniul proprietății) se găsesc în articolele 92-1071 ale Codului contravențional.

19. Ce este distrugerea sau deteriorarea bunurilor străine?

Formularea acestei contravenții are drept scop protejarea proprietății de la alterarea acesteia și, respectiv, de la diminuarea valorii ei. Prin distrugere se are în vedere aducerea bunurilor într-o stare de nefolosință totală. În această situație, bunurile pierd valoarea economică din cauza imposibilității folosirii lor conform destinației.

Deteriorarea intenționată a bunurilor străine constă în aducerea lor într-o stare în care acestea nu pot fi folosite fără a fi reparate.

20. Ce fel de deteriorare sau distrugere este contravenție?

De obicei, este evident răspunsul la întrebarea dacă a avut loc sau nu distrugerea ori deteriorarea bunurilor. Uneori însă, ar putea fi nevoie de o expertiză pentru aceasta.

Dacă distrugerea sau deteriorarea a cauzat daune în proporții ce depășesc 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, aceste fapte vor fi pedesite penal, dar nu contravențional.

21. Ce este conectarea neautorizată la sursele de energie electrică, termică sau la sursele de gaze?

Articolul 108 al Codului Contravențional a fost abrogat, fapta fiind transferată într-un alt capitol - Contravenții în domeniul industriei, construcțiilor, energeticii, gospodăriei comunale, locuințelor și menajării teritoriului, art. 164 alin. (2) din cod.

Sursele de energie electrică, termică sau sursele de gaze constituie de multe ori instalații tehnice complexe, destinate transportării electricității, energiei termice sau gazelor consumatorilor. De aceea, pentru conectarea la aceste surse a fost stabilită o procedură (elaborarea unor condiții tehnice, efectuarea unor lucrări numai de către personalul autorizat) nu numai pentru a exclude folosirea neautorizată a energiei, dar și pentru a asigura un nivel de securitate.

Conectarea este neautorizată atunci când are loc fără respectarea acestor proceduri.

Conectarea ilegală la instalația de utilizare a energiei termice sau a gazelor naturale a unui consumator final, folosirea energiei electrice prin conectarea ilegală la instalația de utilizare a unui consumator final se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 45 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

22. În ce situații este necesară autorizarea pentru instalarea aparatelor ce folosesc gazele naturale?

Consumatorul este obligat uneori să treacă prin procedura de autorizare chiar când este conectat la sursa de energie, dar intenționează să conecteze aparate care folosesc gaze naturale, pe care anterior nu le exploata (de exemplu, reinstalarea sau instalarea unui cazan pe lângă plita de gaze pe care o avea).

23. În ce caz sustragerea este considerată contravenție?

Sustragerea calificată drept contravenție (articolul 105) are loc numai atunci când fapta se produce prin furt, însușire, delapidare, abuz de serviciu sau escrocherie, iar suma bunurilor sustrate nu depășește 500 de lei.

24. În ce caz sustragerea nu este contravenție, indiferent de suma bunurilor sustrate?

Constituie infracțiune (fiind prevăzută de Codul penal), indiferent de suma sustrasă, orice acțiune prin care persoana:

- a sustras ceva în mod deschis (jaf);
- a sustras ceva cu aplicarea violenței periculoase pentru viață și sănătate (tâlhărie)
- a sustras bunuri din buzunare, geți ori alte obiecte aflate la persoană (pungășie).

25. Ce înseamnă cauzarea de daune prin înșelăciune sau abuz de încredere?

Codul contravențional interzice comportamentul de înșelăciune sau abuz de încredere, care nu este considerat ca fiind sustragere. De exemplu, persoana inducând în eroare despre calificarea ei este angajată pentru o lucrare pe care nu o poate îndeplini, iar ca rezultat cauzează anumite daune.

26. Când cauzarea de daune prin înșelăciune sau abuz de încredere nu este contravenție?

Dacă valoarea daunei depășește 50 000 de lei, fapta constituie infracțiune și nu contravenție. Înșelăciunea sau abuzul de încredere sunt metode prin care se comite infracțiunea de escrocherie (descrisă în legea penală).

27. Când proprietarii sunt obligați să-și vaccineze câinii?

Proprietarii de câini sunt obligați, odată ce aceștia au împlinit 3 luni, să-i prezinte pentru vaccinare. În caz contrar, aceștia riscă să fie sancționați conform art. 158 alin. (1) din Codul contravențional cu avertisment sau cu amendă de la 3 la 6 unități convenționale (de la 150 la 300 lei)

28. Ce este chemarea intenționat falsă a serviciilor specializate?

Chemarea intenționat falsă a serviciului de salvatori și pompieri, a poliției, a serviciului de ajutor medical urgent, a altor servicii specializate (serviciul de gaze) se pedepsește cu amendă sau muncă neremunerată în folosul comunității.

Scopul pedepsirii unui astfel de comportament este pentru a asigura o activitate eficientă a serviciilor date.

Pentru a fi pedepsită, persoana trebuia să-și dea seama că ea cheamă fals unul dintre aceste servicii. Adică, persoana nu poate fi pedepsită dacă a crezut că este nevoie de a chema serviciul dat.

29. Ce este samavolnicia?

Samavolnicia este definită de lege ca exercitare în mod arbitrar, adică prin încălcarea ordinii stabilite, a unui drept efectiv (real sau existent) sau presupus. De cele mai multe ori aceasta survine atunci când cetățenii nu au încredere că legea îi va ajuta sau nu doresc să aștepte sau să treacă prin procedura stabilită de lege.

De exemplu, să presupunem că de la o persoană au fost furate niște bunuri pe care apoi le descoperă la altcineva, care spune că le-a cumpărat de la piață. Luarea acestor bunuri de la cetățeanul care le deține și pe care acesta din urmă nu vrea să le dea considerând că sunt ale lui pe dreptate prin oricare alte modalități decât cele stabilite de lege (de exemplu, sesizarea instanței de judecată) va constitui o samavolnicie.

Această faptă se pedepsește contravențional, dacă nu a cauzat daune considerabile cetățenilor și organizațiilor de stat sau obștești. În cazul în care această daună este substanțială, acțiunile ar putea fi încadrate ca fiind infracțiune.

30. Ce este nesubordonarea dispoziției sau cererii legitime a colaboratorului organului de drept?

Ca membri ai societății, noi trebuie să contribuim la menținerea ordinii publice. Legea nu ne poate obliga să reținem infractori sau să facem alte astfel de lucruri, pentru că așa ceva ne-ar depăși. Minimul pe care îl cere legea este să respectăm cerințele sau dispozițiile legale ale angajaților organelor de drept (procurorului, ofițerului de urmărire penală, ofițerului de informații și securitate, polițistului sau ale altei persoane aflate în exercițiul funcției sau al datoriei obștești de asigurare a securității statului, de menținere a ordinii publice și de combatere a criminalității (de exemplu, membrul gărzii populare).

În caz de nesubordonare cu rea-voință (nesubordonare demonstrativă însoțită de semne de agresivitate, nesupunere în urma unor somări repetate) unor astfel de cereri, persoana poate fi amendată sau supusă unei munci neremunerate în folosul comunității.

Pentru tragere la răspundere este important ca cererea organului de drept să fie legală, adică să fie prevăzută de lege. Important este ca și persoana căreia i se adresează să înțeleagă că are de a face cu un reprezentant al organelor de ocrotire a normelor de drept. Adică, acesta din urmă urmează să se legitimizeze. Persoana nu poartă răspundere pentru nesubordonare, dacă ordinul a venit de la o persoană fără legitimație sau care nu poate fi identificată drept reprezentant (uniforma, spre exemplu).

31. Care sunt principalele contravenții din domeniul circulației rutiere?

Contravențiile din domeniul circulației rutiere sunt trasate și prezentate în articolele 228-245 ale Codului contravențional.

Ce este conducerea vehiculului de către o persoană care nu are asupra sa permis de conducere?

Conform Regulamentului circulației rutiere, persoana care conduce un autovehicul trebuie să posedă și, la cererea lucrătorului poliției de patrulare, a ofițerului echipei mobile a poliției de frontieră, este obligată să înmâneze pentru control permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus.

Codul contravențional (la articolul 232) stabilește răspunderea șoferului care conduce fără a avea permisul de conducere asupra sa. Aceasta presupune că acest act există, dar nu este asupra șoferului în timpul controlului. Conducerea fără a avea în general permis se pedepsesc mult mai aspru (articolul 231).

Alineatul doi al art. 232 din cod stabilește răspunderea pentru predarea conducerii mijlocului de transport către o persoană care nu are asupra sa un permis de conducere. În acest caz va fi sancționată atât persoana care conduce fără permis, cât persoana care a predat conducerea vehiculului.

Ce alte documente trebuiesc prezentate pentru control?

În afară de permisul de conducere, conducătorul vehiculului trebuie să prezinte pentru control:

- certificatul de înmatriculare (înregistrare) a vehiculului, eliberat pe numele acestuia în modul stabilit, ori certificatul de înmatriculare (înregistrare) a vehiculului însoțit de un alt document ce atestă dreptul la utilizarea lui (de exemplu, procură) sau, după caz, certificatul de înmatriculare (înregistrare) eliberat pe numele persoanei juridice și foaia de parcurs;
- polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor mijloacelor de transport auto;
- vinieta în cazul conducerii vehiculului neînmatriculat în Republica Moldova.

32. Ce pași trebuie întreprinși în caz de accident rutier?

În cazul survenirii unui accident rutier, trebuie întreprinși următorii pași:

1. semnalizarea respectivă a vehiculului staționat ca urmare a accidentului;
2. indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu, persoana urmează să anunțe poliția. Conducătorii de vehicule implicați într-un accident în traficul rutier soldat numai cu pagube materiale, în cazul în care au ajuns la o înțelegere reciprocă în aprecierea circumstanțelor acestui accident și dacă starea tehnică a vehiculelor permite garantarea securității traficului, sunt obligați să se deplaseze, în timp de cel mult 2 ore, la cel mai apropiat post de poliție rutieră pentru întocmirea actelor necesare, având completat formularul de constatare a accidentului aferent poliției de asigurare obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor mijloacelor de transport auto sau, după caz, schița accidentului făcută în prealabil, care trebuie să fie semnate de cei implicați în accident;
3. nu trebuie acceptată propunerea celui alt conducător de a nu chema sau de a nu merge la poliție chiar dacă este promisă repararea daunei, persoana fiind gata să-și lase drept gaj actele. Restabilirea actelor este mai puțin costisitoare decât repararea consecințelor unui accident;
4. păstrarea poziției vehiculului. Ca excepție de la această obligație sunt cazurile când este nevoie de asigurat transportarea persoanei traumatizate la spital și nu există alt mijloc de transport sau când nu sunt persoane decedate și/sau traumatizate și prezența pe carosabil a vehiculului implicat în accident face dificil sau blochează traficul rutier. În aceste cazuri

- conducătorul este obligat să marcheze locul inițial al vehiculului, al obiectelor ce țin de accident și al persoanei traumatizate;
5. acordarea asistenței medicale, după caz, chemarea ambulanței;
 6. conducătorul de vehicul ar trebui să se abțină să reacționeze cu emoții negative. Aceasta ar putea provoca agresivitate din partea altor persoane implicate, iar furia ar putea să împiedice observarea circumstanțelor care ar putea avea importanță pentru cauză;
 7. fixarea probelor. Regulamentul obligă conducătorii să asigure, pe cât posibil, păstrarea urmelor, precum și ocolirea locului accidentului. În afară de aceasta, este bine să se identifice potențialii martori și să se fixeze datele de contact ale acestora;
 8. contactarea companiei de asigurări pentru ca un reprezentant al acesteia să întocmească schema accidentului și să descrie paguba adusă automobilului;
 9. după sosirea poliției, urmează a se lua cunoștință atent de schema accidentului. A se acorda atenție corectitudinii reflectării poziției vehiculelor, deteriorării acestora. În caz de dezacord, urmează ca aceste obiectii să fie fixate la semnarea schemei;
 10. în cazul în care conducătorul are un aparat foto sau un telefon cu funcție de fotografiat, este bine ca schema să fie fotografiată, la fel și locul accidentului;
 11. este recomandabil de verificat dacă la întocmirea schemei accidentului, în afară de locul accidentului, au fost indicate și semnele rutiere din împrejurimea accidentului, prezența semafoarelor, a marcajului rutier, a urmelor de frânare, locurile de aflare a urmelor accidentului;
 12. dacă este cazul, conducătorul trebuie să insiste ca reprezentantul poliției să includă și date despre starea drumului (gheață, gropi), precum și lipsa semnelor care ar preîntâmpina despre existența acestor pericole. Ulterior aceasta ar putea fi un argument în favoarea conducătorului cu privire la accidentul rutier;
 13. accidentul rutier, mai ales în cazul în care sunt persoane traumatizate, este un stres. Conducătorul de vehicul este în șoc și ar putea să nu aprecieze corect multe circumstanțe de fapt. În astfel de cazuri ar fi recomandabil ca conducătorul să nu-și asume nici o obligație sau să dea explicații despre accident. A da explicații este un drept care poate fi refuzat, cel puțin într-o etapă inițială;
 14. indiferent de prezența unor traume vizibile, urmează a se adresa medicului;
 15. nu este exclusă posibilitatea unor traume interne și a comoției cerebrale. Nu trebuie refuzată spitalizarea sau tratamentul oferit. În afară de considerentele de sănătate, durata tratamentului este un factor pentru modul de pedepsire ulterioară a celor vinovați;
 16. conducătorul de vehicul urmează să se abțină de la consumarea băuturilor alcoolice sau a drogurilor, precum și să nu administreze medicamente preparate în baza acestora cel puțin o zi sau chiar și mai mult;
 17. conducătorul poate fi somat să fie supus testării alcoolscopice sau, după caz, examinării medicale și recoltării probelor biologice în scurt timp după accident, dacă aceasta nu a fost făcută imediat;
 18. ulterior, chiar dacă conducătorul nu se consideră vinovat și în privința lui nu s-a întocmit proces-verbal, ar fi bine ca acesta să se prezinte la poliție, deoarece în unele cazuri, ca urmare a unor circumstanțe noi, aprecierea accidentului poate să se schimbe.

33. Ce este conducerea fără centură de siguranță?

Această contravenție se exprimă prin neîndeplinirea de către conducătorul de vehicul a obligației din Regulamentul circulației rutiere ca înainte de plecare și în timpul deplasării să poarte centura de siguranță și să se asigure că și pasagerii au cuplat centurile, dacă autovehiculul este echipat cu acestea, sau să poarte pe cap casca de protecție prinsă cu cataramă în timpul deplasării pe motocicletă (ciclomotor) și să se asigure că pasagerii au procedat la fel.

Contravenția se sancționează cu o amendă de la 9 la 12 unități convenționale (450 – 600 lei) cu aplicarea a 3 puncte de penalizare.

34. Care sunt excepțiile de la obligația de a purta centură?

De la obligația de a purta centură sunt excepții pentru:

- conducătorii care execută manevra de mers cu spatele;
- instructorii auto în timpul instruirii cursanților;
- persoanele care dețin certificat de scutire pe motiv medical grav, eliberat de autoritatea competentă;
- în localități, conducătorii vehiculelor cu regim prioritar de circulație în timpul executării unei misiuni urgente de serviciu;

35. Cum se sancționează purtarea convorbirilor radiotelefonice în timpul conducerii?

Conform Regulamentului circulației rutiere, conducătorul de vehicul nu are dreptul la convorbiri telefonice în timpul deplasării, cu excepția cazurilor în care vehiculul sau telefonul sunt echipate cu dispozitiv „mâini libere”. Aceste dispozitive permit purtarea convorbirilor fără ca șoferul să fie nevoit să țină în mână telefonul și în așa fel convorbirea nu îi stânjenește conducerea automobilului. Încălcarea acestei reguli se pedepsește cu amendă de la 9 la 12 unități convenționale (450 – 600 lei) și cu 3 puncte de penalizare.

36. Cum se sancționează conducerea autovehiculului în stare de ebrietate?

Pericolul comportamentului sancționat constă în faptul că sub influența alcoolului sau a altor substanțe se reduce atenția, crește timpul necesar pentru a reacționa, se înrăutățește coordonarea mișcărilor. Drept rezultat, crește probabilitatea survenirii accidentelor.

Regulamentul circulației rutiere stabilește că conducătorului de vehicul îi este interzis: să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența alcoolului sau a altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, sau să predea conducerea către astfel de persoane. Este interzisă și predarea vehiculului către o persoană care este în stare de ebrietate.

Persoana în privința căreia există temeiuri suficiente de a presupune că se află în stare de ebrietate inadmisibilă produsă de alcool sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe (droguri, eter) este obligată să accepte, la cererea agentului constatator, testarea alcoolsopică, examenul medical, recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical.

Testarea alcoolsopică, examenul medical, recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical se efectuează de un specialist abilitat cu asemenea atribuții.

37. În ce situație acțiunea conducătorului în stare de ebrietate este contravenție?

În funcție de gradul de alcoolemie, fapta poate fi contravenție sau infracțiune – când starea de ebrietate se consideră avansată.

Este contravenție acțiunea conducătorului mijlocului de transport când se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad minim.

Prin stare de ebrietate alcoolică cu grad minim se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,3 până la 0,5 g/l sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,15 până la 0,3 mg/l.

38. Ce se întâmplă în cazul refuzului, împotrivirii sau eschivării conducătorului de a fi testat?

Refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical se consideră faptă penală (infracțiune) și se pedepsește cu amendă în mărime de la 900 la 1000 unități convenționale (45 000 – 50 000 lei) sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.

39. Ce sancțiuni sunt prevăzute pentru încălcarea regulilor de către pietoni?

Codul contravențional stabilește sancțiuni pentru:

- ignorarea de către pietoni a semnalelor de dirijare a traficului rutier;
- traversarea părții carosabile a drumului sau deplasarea pe ea în locuri neindicate;
- nerespectarea indicatoarelor rutiere de prioritate, a indicatoarelor de interdicție și de sens obligatoriu;
- nerespectarea regulilor de deplasare pe drumuri motocicletistilor, conducătorilor de ciclomotoare, biciclistilor, vizitivilor și a altor persoane care se folosesc de drum.

Încălcarea regulilor de circulație de către persoanele indicate mai sus, care a generat o situație de accident de circulație, se pedepsește mai aspru, iar dacă această încălcare a dus la cauzarea de vătămări medii sau la consecințe mai grave, atunci ea se pedepsește ca infracțiune.

40. Ce li se interzice pietonilor?

Pietonilor li se interzice să se angajeze în traversare în următoarele situații:

- a) nemijlocit prin fața sau spatele unui vehicul de rută oprit în stație ori a altor vehicule oprite sau staționate pe drum;
- b) pe sectoarele de drum cu câmpul vizual limitat;
- c) prin spațiul intersecțiilor în afara trecerilor pentru pietoni;

d) în cazul în care se apropie un vehicul cu regim prioritar de circulație, care emite semnale luminoase și sonore.

Pietonilor li se interzice să traverseze căile la trecerile la nivel cu calea ferată când semnalul luminos sau poziția barierei interzice trecerea.

Pietonului cu cărucior manual îi este interzis:

- a) să se deplaseze pe carosabilul drumurilor cu circulație intensă;
- b) să se deplaseze pe drumurile neiluminate, pe timp de noapte sau în condiții de vizibilitate redusă;
- c) să abandoneze căruciorul pe carosabil.

41. Care sunt principalele obligații ale pietonilor?

Regulamentul circulației rutiere stabilește diferite obligații pentru pietoni. Iată doar unele dintre ele sunt:

- pietonii trebuie să se deplaseze pe partea dreaptă a trotuarelor, pistelor pentru pietoni sau pe potecile alăturate drumului public, iar în lipsa acestora – pe acostament. Pietonii se pot deplasa și pe pistele pentru bicicliști, cu condiția că nu stânjenesc circulația bicicliștilor și a conducătorilor de ciclomotoare;
- pietonii care transportă sau duc obiecte voluminoase, precum și persoanele care rulează în cărucioare pentru invalizi, în lipsa trotuarelor, pistelor pentru pietoni și acostamentelor, se pot deplasa pe marginea dreaptă a carosabilului, fără să stânjenească circulația vehiculelor, dând dovadă de prudență sporită;
- în cazul în care pietonii sunt siliți, din cauza lipsei trotuarelor și a acostamentelor, să se deplaseze pe carosabilul drumului amenajat cu o bandă de separare, ei trebuie să meargă unul după altul pe marginea dreaptă a carosabilului;
- în afara localităților, pietonii trebuie să circule pe acostamentul din partea stângă a drumului, iar în lipsa acestuia, cât mai aproape de marginea stângă a carosabilului, în întâmpinarea fluxului de vehicule;
- persoanele care rulează în cărucioarele pentru invalizi, împing bicicleta, ciclomotorul sau motocicletă trebuie să se deplaseze în aceeași direcție cu vehiculele;
- în cazul deplasării pe carosabil sau pe acostament, pe timp de noapte sau în condiții de vizibilitate redusă, pietonii trebuie să poarte îmbrăcăminte cu elemente fluorescent-reflectorizante;
- pietonii trebuie să traverseze drumul numai pe la trecerile semnalizate, inclusiv pe pasajele denivelate, iar în lipsa acestora la intersecții – pe linia trotuarelor sau a acostamentelor;
- în cazul în care în limitele vizibilității (100 – 150 m) nu sunt treceri pentru pietoni sau intersecții, ei pot traversa drumul numai după ce s-au asigurat că nu se apropie niciun vehicul, efectuând trecerea pe traiectorie perpendiculară în raport cu marginea carosabilului;
- odată angajați în traversare, pietonii nu trebuie să încetinească mersul sau să se oprească fără motiv;
- la trecerile cu circulația dirijată, pietonii trebuie să se conducă de semnalele semafoarelor destinate pietonilor, iar în lipsa acestora – de semnalele semafoarelor care dirijează circulația vehiculelor sau de semnalele agenților de circulație.

42. Ce obligații au bicicliștii participanți la trafic?

Regulamentul stabilește obligații și interdicții și pentru alți participanți la trafic, printre care sunt și bicicliștii.

Prevederile Regulamentului prevăd că, conducătorilor de biciclete li se interzice:

- a) să circule pe carosabilul drumului, în cazul în care în direcția de deplasare există o pistă pentru bicicliști;
- b) să circule neținând cel puțin cu o mână ghidonul, precum și cu picioarele neamplasate pe pedale;
- c) să se țină cu mâna de un vehicul în mers;
- d) să transporte persoane, cu excepția unui copil de până la 7 ani, pe suportul special montat în față;
- e) să transporte încărcături care, prin volumul, lungimea sau masa lor, stânjesc conducerea bicicletei (ciclomotorului) sau periclitează circulația altor participanți la trafic;
- f) să circule pe trotuare, pe aleile din parcuri și prin grădinile publice (cu excepția copiilor care se deplasează pe biciclete sub supravegherea celor adulți);
- g) să execute manevra de virare la stânga sau de întoarcere pe drumurile care au mai mult de o bandă pe sens;
- h) să conducă bicicleta sau ciclomotorul fiind în stare de ebrietate;
- i) să conducă vehiculul dacă ghidonul, frâna sau claxonul sunt defectate;
- k) remorcarea bicicletelor (ciclomotoarelor), precum și remorcarea cu acestea, cu excepția tractării unei remorci compatibile acestor vehicule.

43. Ce este depășirea vitezei regulamentare?

Articolul 236 al Codului contravențional stabilește răspunderea pentru cea mai frecventă încălcare în domeniu și care de multe ori este și cauza multor accidente.

Legea pedepsește depășirea limitei legale stabilite cu 10 km pe oră. Cu cât este mai mare depășirea, cu atât mai severă este și sancțiunea. Astfel:

- 1) Depășirea vitezei de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum de la 10 la 20 km/oră se sancționează cu amendă de la 6 la 12 unități convenționale (300-600 lei) cu aplicarea a 3 puncte de penalizare.
- 2) Depășirea vitezei de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum de la 20 la 40 km/oră se sancționează cu amendă de la 12 la 18 (600-900 lei) unități convenționale cu aplicarea a 4 puncte de penalizare.
- 3) Depășirea vitezei de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum mai mult de 40 km/oră se sancționează cu amendă de la 24 la 30 (1200-1500 lei) de unități convenționale cu aplicarea a 5 puncte de penalizare.

Constatarea acestei încălcări se face cu dispozitive speciale de tip radar.

44. Care sunt principalele contravenții din domeniul sănătății?

Contravențiile ce atentează la sănătatea populației și sănătatea persoanei, la starea sanitar-epidemiologică sunt stabilite în articolele 75-911 ale Codului contravențional.

Ce este eschivarea de la tratamentul tuberculozei?

Eschivarea bolnavului de tuberculoză eliminator de bacili de la tratament sau încălcarea regimului prescris se sancționează cu amendă de la 6 la 15 de unități convenționale.

În afară de aceasta, bolnavul cu formă contagioasă a tuberculozei care încalcă regimul sanitar-antiepideemic sau care se eschivează de la examenul medical de depistare a tuberculozei sau de la tratamentul tuberculozei în baza unei cereri a autorităților medicale poate fi internat în temeiul unei hotărâri judecătorești în instituții ftizio-pneumologice specializate pentru tratament coercitiv (prin măsuri de constrângere).]

Ce obligații au bolnavii de tuberculoză?

Persoanele aflate la evidență în legătură cu tuberculoza și bolnavii de tuberculoză sunt obligați să respecte:

- a) recomandările medico-curative prescrise de personalul medical;
- b) regulamentul de ordine interioară al instituțiilor medicale specializate antituberculoase în perioada spitalizării;
- c) exigențele sanitar-igienice pentru bolnavii de tuberculoză în locuri publice și în condiții habituale, aprobate de Ministerul Sănătății.

45. Ce înseamnă vătămarea integrității?

Vătămarea persoanelor se caracterizează prin faptul că integrității fizice a persoanei sau sănătății acesteia îi sunt aduse anumite pagube. Acestea pot fi produse prin diferite metode: lovire, bătaie, aplicarea armei sau a altor obiecte etc.

Vătămările integrității corporale sau ale sănătății sunt clasificate de lege după gradul lor de pericol în grave, medii, ușoare și leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății.

46. Care tipuri de vătămări sunt considerate contravenții?

Sunt considerate contravenții doar faptele prin care are loc cauzarea de vătămări neînsemnate sau vătămări ușoare.

Cauzarea de vătămări grave și medii constituie infracțiuni și nu se găsesc în Codul contravențional (acestea sunt prevăzute de Codul penal). Gradul de gravitate se stabilește conform unor criterii prevăzute de lege, cum ar fi:

- caracterul vătămării (pierderea unui organ etc.);
- durata dereglării sănătății.

47. Ce înseamnă vătămarea ușoară?

Vătămarea ușoară este considerată atunci când are drept consecință dereglarea sănătății de scurtă durată (mai mult de 6 zile, dar nu mai mult de 21 de zile (trei săptămâni)) sau incapacitatea stabilă și neesențială de muncă (incapacitate generală de muncă în volum de până la 10% inclusiv).

Vătămări neînsemnate sunt vătămările/leziunile corporale ce nu cauzează prejudiciu sănătății, adică leziunile ce nu generează o dereglare a sănătății mai mult de 6 zile sau o incapacitate permanentă de muncă.

48. La ce se referă fumatul, consumul de alcool în locuri interzise și comercializarea către minori a produselor de tutun și a băuturilor alcoolice?

Această întrebare conține două componente:

- una se referă la consumul de alcool în locuri interzise și comercializarea băuturilor alcoolice către minori;
- fumatul în locuri interzise și comercializarea produselor din tutun către minori.

Aceste fapte sunt incriminate prin două articole diferite – art. 91 și art. 911 din Codul contravențional

1. Conform art. 91 din cod – „Consumul băuturilor alcoolice în locuri în care acesta este interzis și comercializarea băuturilor alcoolice către minori”:

- consumul băuturilor alcoolice în locuri în care acesta este interzis se sancționează cu amendă de la 18 la 30 de unități convenționale (de la 900 la 1500 lei);
- comercializarea băuturilor alcoolice către minori se sancționează cu amendă de la 48 la 72 de unități convenționale (de la 2400 la 3600 lei) aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a exercita o astfel de activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

2. Conform art. 91¹ din cod – „Încălcarea legislației privind controlul asupra plasării pe piață și consumul produselor din tutun”

- comercializarea de produse din tutun minorilor sau vânzarea de produse din tutun fără a verifica în modul stabilit de legislație vârsta cumpărătorului se sancționează cu amendă de la 72 la 90 de unități convenționale (3600 – 4500 lei) și se aplică doar persoanei fizice;

- fumatul în spațiile publice închise și semiînchise, inclusiv în locurile de uz comun, la locurile de muncă, în spațiile publice deschise administrate de instituțiile medico-sanitare, instituțiile de învățământ, autoritățile publice centrale și locale, inclusiv pe teritoriile aferente acestora, în raza de 10 metri de la intrarea deschisă în spațiile publice închise, inclusiv în locurile de uz comun, și la locurile de muncă, de la ferestrele deschise și de la locurile/instalațiile de captare a aerului pentru spațiile publice închise și pentru locurile de muncă se sancționează cu amendă de la 30 la 42 de unități convenționale (1500-2100 lei) aplicată persoanei fizice;

- fumatul în mijloacele de transport public, în mijloacele de transport private în care se află minori, sub acoperișul stațiilor de transport public, în parcurile de distracții și pe terenurile de joacă pentru copii, pe stadioane, arene, în piețe și alte spații publice deschise pe durata evenimentelor publice distractive sau de alt gen se sancționează cu amendă de la 30 la 42 de unități convenționale (1500-2100 lei) aplicată persoanei fizice.

49. Ce înseamnă cultivarea plantelor care conțin substanțe narcotice?

Drogurile reprezintă un pericol major pentru sănătatea fiecărui individ, dar și pentru sănătatea societății. Din aceste considerente, statul a instituit un control strict în ceea ce privește producerea și oricare altă acțiune cu plantele sau oricare alt material care conține substanțe narcotice sau psihotrope.

Acum, dar mai ales înainte, unii, când se gândeau la droguri, asociau acestea cu ceva exotic. Această interdicție se referă și la cultivarea unor plante care anterior erau destul de răspândite și se foloseau în alimentație sau în gospodărie, cum ar fi macul folosit în alimentație sau cânepa.

Constituie contravenție cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora și fabricarea etnobotanicilor fără scop de înstrăinare, dacă faptele nu constituie infracțiuni, Cultivarea ilegală a plantelor indicate se sancționează penal (constituie infracțiune), dacă fapta este săvârșită în proporții mari, adică depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

50. Cum este stabilită proporția substanțelor narcotice?

Proporția substanțelor narcotice sau psihotrope se determină nu în funcție de valoarea în bani a acestor substanțe, ci în funcție de greutatea dozei sau lotului substanțelor narcotice sau psihotrope, aflate în circulația ilegală, stabilit individual pentru fiecare tip de plante.

51. Ce este huliganismul nu prea grav?

Huliganism nu prea grav constituie acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice.

O trăsătură definitorie a huliganismului este încălcarea ordinii publice. Fără aceasta nu poate fi vorba de huliganism, inclusiv nu prea grav. Pe lângă acostarea jignitoare a persoanelor, huliganismul poate să se manifeste și prin alte acțiuni, cum ar fi folosirea cuvintelor injurioase în locul publice, scrierea unor slogane, cuvinte jignitoare în locuri publice (chiar dacă nu erau prezente alte persoane).

Huliganismul nu prea grav poate să fie săvârșit în orice domeniu al vieții publice: în orice loc în care se află oameni (loc public), cum ar fi stradă, mijloc de transport public, instituții etc.

52. Ce este consumul de alcool în locuri publice?

Legea interzice consumul de alcool în locuri publice, cum ar fi străzi, stadioane, scuaruri, mijloace de transport public sau alte locuri în care autoritățile publice au interzis consumul de alcool. Consumarea în public a alcoolului se permite numai în cadrul punctelor de comerț și de alimentație publică în care vânzarea porționată a băuturilor spirtoase este autorizată de organul executiv al administrației publice locale.

La prima vedere putem spune că această faptă este indicată atât în art. 91, cât și în art. 355 din Codul contravențional. Totuși, observăm că fapta de la art. 355 este una specială, în raport cu art. 91, ea indicând exact locurile în care consumul de alcool se pedepsește.

Chiar dacă o persoană a consumat alcool în locurile permise de lege, aceasta poate fi pedepsită dacă apare în locuri publice în stare de ebrietate, în cazul în care persoana a pierdut capacitatea de a se mișca de sine stătător.

53. Ce este tulburarea liniștii?

Tulburarea ordinii publice se consideră efectuarea diferitelor activități ce produc zgomot în timpul nopții (de la orele 22 până la orele 7).

Tulburarea liniștii publice se consideră:

- cântarea cu voce ridicată;
- cântarea la instrumente muzicale;
- semnalizare acustică;
- folosirea cu intensitate auditivă sporită a televizoarelor, aparatelor de radiorecepție, magnetofonelor și a unui alt aparat în apartamente;

- efectuarea, în încăperile de locuit și în afara lor, a lucrărilor în cursul cărora se produce zgomot fără nevoie urgentă de ele, precum și alte acțiuni asemănătoare.

Acțiunile pot avea loc în una din locațiile: în scările și în curțile caselor de locuit, pe străzi și în alte locuri publice.

54. Ce este calomnia?

Calomnia înseamnă răspândirea cu bună știință a unor scorniri mincinoase ce defăimează o altă persoană. Pentru ca fapta de calomnie să fie sancționată în temeiul art. 70 din Codul contravențional, trebuie ca informațiile false răspândite să conțină o învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave ori soldată cu urmări grave.

55. Ce este încălcarea egalității în domeniul muncii?

Încălcarea egalității în domeniul muncii este sancționată contravențional dacă se manifestă prin următoare acțiuni:

1) orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, orientare sexuală, dezabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, care are ca efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau de tratament la angajare sau la concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională, dacă a fost săvârșită prin:

- a) plasarea de anunțuri de angajare cu indicarea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane;
- b) refuzul neîntemeiat de angajare a persoanei;
- c) refuzul neîntemeiat de admitere a unor persoane la cursurile de calificare profesională;
- d) remunerarea diferențiată pentru același tip și/sau volum de muncă;
- e) distribuirea diferențiată și neîntemeiată a sarcinilor de lucru, fapt ce rezultă din acordarea unui statut mai puțin favorabil unor persoane.

Pentru aceste acțiuni, Codul contravențional prevede:

- amendă de la 60 la 84 de unități convenționale (de la 3000 la 4200 lei) - pentru persoanei fizice;
- amendă de la 120 la 210 de unități convenționale (de la 6000 la 10500 lei) – pentru persoana cu funcție de răspundere;
- amendă de la 210 la 270 de unități convenționale (de la 10500 – 13500 lei) - pentru persoanei juridice.

56. Ce este hărțuirea?

Hărțuirea, adică manifestarea de către angajator a oricărui comportament, bazat pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dezabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator la locul de muncă

Pentru hărțuire, Codul contravențional prevede următoarele sancțiuni:

- pentru persoanei fizice - amendă de la 78 la 90 de unități convenționale (de la 3900 la 4500 lei) cu sau fără privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an;
- pentru persoana cu funcție de răspundere - amendă de la 150 la 240 de unități convenționale (de la 7500 la 12000) cu sau fără privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

57. Ce este discriminarea în accesul la serviciile și bunurile publice?

Acțiunea de discriminare în accesul servicii și bunuri publice este reglementată de art. 711 din cod și are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință manifestată în cazul raporturilor de acces la servicii și bunuri publice, care se bazează pe criterii precum:

- rasă;
- naționalitate;
- origine etnică;
- limbă;
- religie;
- sau convingeri;
- sex;
- vârstă;
- dezabilitate;
- opinie;
- apartenență politică;
- sau orice alt criteriu.

În cazul în care discriminarea în accesul la serviciile și bunurile publice corespunde vreunei fapte de la art. 176 din Codul penal, atunci aceasta se sancționează penal, dar nu contravențional.

58. Ce se înțelege prin serviciile și bunurile publice în sensul articolului 71 din Codul contravențional?

Prin serviciile și bunurile publice în sensul articolului 71 se înțeleg serviciile și bunuri publice:

- oferite de autoritățile publice;
- de asistență medicală;
- de reabilitare medicală și alte servicii de sănătate;
- de protecție socială;
- bancare și financiare;
- de transport;
- culturale și de agrement;
- de vânzare sau de închiriere de bunuri mobile sau imobile;
- precum și la alte servicii și bunuri disponibile publicului.

59. Care sunt autoritățile competente să constate și să examineze cazurile cu privire la contravenții?

Sunt competenți să constate contravenții agenții constatatori, în limitele competenței lor.

Sunt competente să examineze și să soluționeze cauzele contravenționale:

- a) instanța de judecată;
- b) procurorul;
- c) comisia administrativă;
- d) agentul constatat (organele de specialitate specificate la art. 400–42310).

Codul contravențional stabilește care contravenție și de care organ se constată și se examinează.

60. Cine este agentul constatat?

Calitatea de agenți constatați o au funcționarii din autoritățile indicate la art. 400–42310, special desemnați în acest sens – prin lege, în virtutea funcției pe care o dețin sau prin ordin al conducătorului autorității, și care sunt împuternicit cu atribuții de constatare a contravenției și/sau de sancționare.

61. Cine sunt participanții la procesul contravențional?

În mare măsură, participanții la procesul contravențional sunt similari cu participanții la un proces penal. Astfel, în cadrul procesului contravențional există persoana care este acuzată sau persoana în privința căreia a fost pornit un proces contravențional. Drepturile și obligațiile acestei persoane, într-o mare măsură sunt similare cu cele ale persoanei acuzate în cadrul procesului penal. Pe lângă contravenient, Codul contravențional menționează procurorul, martorul, victima, expertul, traducătorul etc.

Un subiect care nu a este prezent în cadrul procesului penal este agentul constatat, acesta având rolul de a susține acuzarea în cadrul procesului contravențional în fața autorității sau, după caz, a persoanei competente să examineze cauza.

62. Care este rolul altor organe împuternicite să examineze contravențiile?

Toate organele competente să examineze contravenții sunt stabilite exclusiv în Codul contravențional. Organele competente să examineze contravenții pot să facă acest lucru doar în privința contravențiilor date în competența lor.

Printre organele împuternicite să examineze contravenții, pot fi enumerate poliția (încălcarea regulilor de circulație etc.), organele de combatere a incendiilor (încălcarea sau nerespectarea regulilor de securitate contra incendiilor etc.), inspecția muncii, organele de control financiar și fiscal etc.

63. Ce înseamnă aplicarea punctelor de penalizare?

Punctele de penalizare sunt prevăzute pentru unele contravenții rutiere și se aplică ca sancțiune complementară. Când acestea ajung la 15, agentul constatat remite cauza contravențională spre examinare în instanța de judecată competentă, care, odată cu sancțiunea principală și cu aplicarea punctelor de penalizare, aplică privarea de dreptul special de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an ca sancțiune complementară.

Punctele de penalizare se anulează la expirarea termenului de 6 luni de la data constatării contravenției pentru care au fost aplicate sau de la data privării, prin hotărâre judecătorească, de dreptul de a conduce vehicule.

64. Ce înseamnă privarea de a desfășura o anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții?

Privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate constă în interzicerea temporară persoanei fizice de a desfășura o anumită activitate. Sancțiunea privării de dreptul de a desfășura o anumită activitate poate fi aplicată în cazul în care activitatea a fost folosită la săvârșirea contravenției sau în cazul în care contravenția reprezintă o încălcare a regulilor de desfășurare a acestei activități, de exemplu dreptul de a practica medicina sau privarea de dreptul a deține funcții publice.

Privarea de dreptul de a desfășura anumită activitate sau privarea de dreptul de a deține anumite funcții poate fi aplicată de instanța de judecată pentru un termen de la 3 luni la un an.

În calitate de sancțiune aparte este reglementată privarea de un drept special, cum ar fi dreptul de a conduce vehicule, dreptul de vânatoare, dreptul de port armă.

Privarea de dreptul de a conduce vehicule se aplică de instanța de judecată pe un termen de la 6 luni la 3 ani, cu excepția cazului când această sancțiune se aplică pe un termen de la 6 luni la un an – și anume acesta este cazul când persoana a acumulat 15 puncte de penalizare, iar privarea de dreptul de a conduce vehicule se aplică atunci ca sancțiune complementară.

Privarea de dreptul de a conduce vehicule nu poate fi aplicată persoanei cu dezabilități care folosește vehiculul ca unic mijloc de deplasare, cu excepția cazurilor această persoană a condus vehiculul atribuindu-i cu bună știință un număr de înmatriculare fals ori l-a condus în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe, ori s-a eschivat de la examenul medical de constatare a acestei stări, ori a părăsit locul accidentului rutier la care a fost participant.

Privarea de dreptul de a deține armă și de portarmă se dispune de instanța de judecată pentru un termen de la 3 luni la un an în funcție de gravitatea contravenției prevăzute în partea specială a cărții întâi.

La expirarea termenului de privare de dreptul de a conduce vehicule sau de dreptul de a deține armă și de portarmă, persoana este repusă în acest drept.

65. Ce este privarea persoanei juridice de dreptul de a desfășura o anumită activitate?

Privarea persoanei juridice de dreptul de a desfășura o anumită activitate constă în stabilirea interdicției de a încheia anumite tranzacții, de a emite acțiuni sau alte titluri de valoare, de a primi subvenții, înlensniri și alte avantaje de la stat sau de a desfășura alte activități.

Privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate poate fi limitată la un anumit teritoriu al unității administrativ-teritoriale sau/și la o anumită perioadă a anului și se stabilește pentru un termen de la 3 luni la un an.

66. Ce este expulzarea?

Expulzarea este o măsură de siguranță care constă în îndepărtarea silită de pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor străini și a apatrizilor care au săvârșit o contravenție prevăzută de prezentul cod. Expulzarea se aplică în scopul înlăturării unei stări de pericol și/sau prevenirea săvârșirii unor fapte socialmente periculoase de către aceste persoane.

Expulzarea se aplică doar de către instanța de judecată și doar în prezența cumulativă a următoarelor condiții:

- a) contravenientul este cetățean străin sau apatrid, cu excepția persoanei care a fost recunoscută ca refugiat sau căreia i s-a acordat protecție umanitară;
- b) cetățeanul străin sau apatridul este sancționat pentru o faptă care constituie contravenție;
- c) rămânerea contravenientului pe teritoriul Republicii Moldova este sursa unei stări de pericol pentru ordinea publică sau pentru securitatea națională, înlăturarea acestei stări fiind posibilă doar prin îndepărtarea contravenientului de pe teritoriul Republicii Moldova;
- d) contravenientul nu poate fi expulzat în statul în privința căruia există dovezi că în statul respectiv acesta va fi persecutat din motive de apartenență rasială, națională, religioasă, din cauza convingerilor politice sau va fi supus tratamentului inuman și degradant, torturii ori pedepsei capitale.

67. Care sunt tipurile sancțiunilor contravenționale?

Pentru săvârșirea contravențiilor pot fi aplicate următoarele sancțiuni contravenționale:

1) pentru persoana fizică:

- a) avertismentul;
- b) amenda;
- c) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate;
- d) privarea de dreptul de a deține anumite funcții;
- e) aplicarea punctelor de penalizare;
- f) privarea de dreptul special (dreptul de a conduce vehicule, dreptul de a deține armă și de portarmă);
- g) munca neremunerată în folosul comunității;
- h) arestul contravențional.

2) pentru persoana juridică:

- a) amenda;
- b) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate.

68. Ce este amenda?

Amenda reprezintă o sumă care trebuie plătită ca pedeapsă pentru contravenția săvârșită. Amenda se stabilește în unități convenționale.

Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită, dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul stabilirii ei. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

Dacă persoana fizică sau juridică nu a achitat amenda în decursul a 30 de zile de la data stabilirii acesteia, se va proceda conform reglementărilor Codului de executare.

69. Ce este unitatea convențională?

O unitate convențională este egală cu 50 lei.

Amenda se aplică persoanelor fizice de la una la 500 de unități convenționale, iar persoanelor cu funcție de răspundere – de la 10 la 1500 de unități convenționale.

Amenda se aplică persoanelor juridice în limitele stabilite de articolul din partea specială a cărții întâi a prezentului cod, după caz:

- a) amendă de la 10 la 1500 de unități convenționale;
- b) amendă în mărimea valorii produsului, serviciului respectiv care constituie obiectul contravenției, dar nu mai puțin de valoarea limitei maxime în unități convenționale, în cazul în care acest fapt este prevăzut expres de norma materială din partea specială a cărții întâi.

70. Ce este avertismentul?

Avertismentul constă în atenționarea contravenientului asupra pericolului faptei săvârșite și în recomandarea de a respecta pe viitor dispozițiile legale. Avertismentul se aplică în scris.

71. Ce este munca neremunerată în folosul comunității?

Munca neremunerată în folosul comunității constă în antrenarea contravenientului persoană fizică, în afara timpului de serviciu de bază sau de studii, la munca stabilită de autoritatea administrației publice locale.

Munca neremunerată în folosul comunității se aplică doar de către instanța de judecată.

Munca neremunerată în folosul comunității se stabilește pe o durată de la 10 la 60 de ore și se execută în 2 - 4 ore pe zi. În cazul contravenientului nu este angajat în câmpul muncii, nu este antrenat în activități de bază sau de studii, la solicitarea sau cu acordul acestuia, pedeapsa poate fi executată până la 8 ore pe zi.

Munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea sancțiune.

72. Ce înseamnă arestul contravențional?

Arestul contravențional este o sancțiune contravențională excepțională care constă în privarea de libertate pe un termen stabilit prin hotărâre judecătorească.

Arestul contravențional se aplică, de regulă, pentru săvârșirea unei fapte care amenință sau pune în pericol real sănătatea ori integritatea corporală a persoanei.

Arestul contravențional poate fi aplicat și în cazul neexecutării intenționate a unei alte sancțiuni contravenționale.

73. Care este durata arestului contravențional?

Durata arestului contravențional este de la 3 la 15 zile. În cazul concursului de contravenții sau al cumulului de hotărâri de sancționare, pentru care, conform legii, se prevede în calitate de sancțiune arestul contravențional, instanța de judecată poate aplica această sancțiune pe un termen de până la 30 de zile.

74. Pentru care persoane nu poate fi aplicat arestul?

Arestul contravențional nu poate fi aplicat:

- persoanelor cu dezabilități severe și accentuate;
- militarilor în termen;
- militarilor și angajaților cu statut special ai Ministerului Afacerilor Interne, angajați în bază de contract;
- minorilor;
- femeilor gravide;
- femeilor care au copii cu vârsta de până la 8 ani;
- persoanei care este unicul întreținător al copilului cu vârsta de până la 16 ani;
- persoanelor care au împlinit vârsta generală de pensionare.

75. Cum are loc aplicarea sancțiunii contravenționale?

În mare măsură, aplicarea sancțiunii contravenționale se aseamănă cu aplicarea pedepsei penale. Pedepșa contravențională se aplică în limitele stabilite de sancțiunea prevăzută de Codul contravențional pentru fapta respectivă. La aplicarea sancțiunii se ține cont de caracterul contravenției comise, de persoana contravenientului, de gradul vinovăției lui, de starea materială, de circumstanțele ce atenuează și ce agravează răspunderea.

76. Care este termenul de aplicare a sancțiunii contravenționale?

Sancțiunea contravențională poate fi aplicată nu mai târziu de un an de la comiterea contravenției, iar pentru faptele de construcții neautorizate și intervenții neautorizate la construcțiile existente (art. 179 din Codul contravențional) – termenul de aplicare a sancțiunii este de 18 luni.

Termenul de aplicare a sancțiunii contravenționale se reduce la jumătate pentru persoanele care la data săvârșirii contravenției erau minore.

În cazul săvârșirii unei noi contravenții de către aceeași persoană, termenul de tragere la răspundere contravențională se calculează pentru fiecare contravenție separat.

77. Ce este percheziția?

Organul de constatare a contravențiilor este în drept să efectueze percheziție, dacă din probele acumulate sau din materialele de investigație operativă rezultă o presupunere rezonabilă că într-o anumită încăpere, la domiciliu ori în alt loc sau la o anumită persoană se pot afla instrumente ce au servit la săvârșirea contravenției, obiecte sau alte valori dobândite din contravenție, precum și obiecte sau documente care pot avea importanță pentru cauză.

78. Ce este percheziția corporală?

O modalitate a percheziției este percheziția corporală, care are drept scop descoperirea obiectelor sau documentelor care se află în hainele, în alte lucruri ale persoanei sau pe corpul ei.

79. În ce condiții poate fi efectuată percheziția corporală?

Percheziția corporală, ca și percheziția unor spații, se efectuează în baza unei hotărâri motivate a organului de constatare a contravențiilor și numai cu autorizația judecătorului de instrucție.

80. Cine poate face percheziția corporală?

Percheziția corporală, ridicarea în procesul ei a obiectelor și documentelor se efectuează de un reprezentant al agentului constator de același sex cu persoana percheziționată, cu participarea, după caz, a unui specialist de același sex.

81. În care situații poate fi efectuată percheziția corporală fără autorizație?

Percheziția corporală se poate efectua fără ordonanță specială și fără autorizația judecătorului de instrucție:

- a) în cazul reținerii persoanei (art.433 alin.(1) din Codul contravențional);
- b) dacă există motive rezonabile pentru a presupune că una dintre persoanele care se află la locul efectuării percheziției sau ridicării ascunde asupra sa obiecte sau documente care pot avea importanță pentru justa soluționare a cauzei.

82. Ce înseamnă ridicarea obiectelor și documentelor?

Obiectele sau documente care constituie corpuri delictive sau altele, care ar avea importanță pentru cauză și dacă se cunoaște exact locul și persoana la care se află acestea, poate fi dispusă ridicarea lor.

Ridicarea obiectelor sau documentelor se face în temeiul unei hotărâri motivate a agentului constator, dacă ele nu au fost ridicate în cadrul cercetării la fața locului.

Ridicarea la fața locului a obiectelor sau documentelor, care constituie corpuri delictive, se face atunci când în cadrul examinării la fața locului este imposibilă efectuarea copiilor, a înregistrărilor foto sau video ori prelevarea mostrelor de pe obiectele purtătoare de informații sau este împiedicată efectuarea acestor acțiuni.

Spre deosebire de percheziție, la ridicare se cunoaște cu precizie locul aflării obiectelor sau documentelor căutate.

Este interzisă ridicarea obiectelor și documentelor în timpul nopții, cu excepția cazurilor de contravenție flagrantă.

83. Ce sunt procesele-verbale cu privire la percheziție, la ridicarea obiectelor și documentelor?

Agentul constator care efectuează percheziția, ridicarea obiectelor și documentelor încheie un proces-verbal la care anexează, după caz, lista obiectelor și documentelor ridicate. În procesul-verbal cu privire la percheziție sau la ridicarea obiectelor și documentelor se consemnează că celor prezenți li s-au explicat drepturile și obligațiile prevăzute de Codul contravențional și se înscriu declarațiile făcute de aceste persoane.

84. Ce se indică în procesul-verbal?

În procesul-verbal cu privire la percheziție sau la ridicarea obiectelor și documentelor se menționează predarea lor benevolă sau ridicarea lor forțată, se indică locul și împrejurările în care au fost descoperite. În procesul-verbal sau în lista anexată la aceasta se enumeră obiectele și documentele ridicate, numărul, măsura, cantitatea, elementele caracteristice și, pe cât este posibil, valoarea lor.

85. Este obligat contravenientul să semneze procesul-verbal?

Procesul-verbal cu privire la percheziție, la ridicarea obiectelor și documentelor se aduce la cunoștința tuturor persoanelor care au participat la efectuarea acestor acțiuni procesuale ori au asistat la efectuarea lor și se semnează de către fiecare. Pe lângă semnătură, persoana poate indica în procesul-verbal obiecțiile pe care le are cu privire la procedura acțiunii, la încălcările comise și la procesul-verbal în sine.

Refuzul proprietarului sau posesorului obiectului sau documentului de a semna procesul-verbal, precum și absența acestora, se consemnează de martorii asistenți.

Copia de pe procesul-verbal se înmânează persoanelor cărora le-au fost aplicate aceste acțiuni procesuale sau reprezentanților lor.

86. În care situații poate fi atacată cu recurs o hotărâre a instanței de judecată?

Hotărârile judecătorești contravenționale pot fi atacate cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, în următoarele temeuri:

- a) nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei;
- b) ședința de judecată nu a fost publică;
- c) cauza a fost judecată fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, s-a aflat în imposibilitatea de a se prezenta sau de a înștiința instanța despre imposibilitate;
- d) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde dispozitivului pronunțat după deliberare;
- e) nu au fost întrunite elementele constitutive ale contravenției sau instanța a pronunțat o hotărâre de sancționare pentru o altă faptă decât cea imputată contravenientului, cu excepția cazurilor de reîncadrare juridică a acțiunilor lui în temeiul unei legi mai blânde;
- f) contravenientul a fost sancționat pentru o faptă neprevăzută de prezentul cod;
- g) s-au aplicat sancțiuni în alte limite decât cele prevăzute de lege sau nu corespund faptei săvârșite sau persoanei contravenientului;
- h) contravenientul a fost supus anterior răspunderii contravenționale pentru această faptă sau există o cauză de înlăturare a răspunderii contravenționale, sau aplicarea sancțiunii a fost înlăturată de o nouă lege ori anulată de un act de amnistie, sau a intervenit decesul contravenientului ori împăcarea părților în cazul prevăzut de lege;
- i) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;
- j) a intervenit o lege mai favorabilă contravenientului;
- k) Curtea Constituțională a declarat neconstituțională prevederea legii aplicate;
- l) instanța de judecată internațională, prin hotărâre în o altă cauză, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în cauza respectivă.

87. Cine are dreptul să declare recurs?

Hotărârea judecătorească contravențională poate fi atacată cu recurs de către contravenient, agentul constator, victimă, procuror, după caz.

Recursul poate fi declarat în numele părților și de către apărător, iar în numele contravenientului arestat, și de către soț/soție.

88. În ce termen se declară recursul?

Recursul împotriva hotărârii judecătorești contravenționale se declară în termen de 15 zile de la data pronunțării hotărârii judecătorești sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copieii de pe hotărârea judecătorească.

89. Ce poate face persoana care nu este de acord cu decizia privind o contravenție?

Decizia cu privire la o contravenție se ia de agentul constatator sau, după caz, de instanța de judecată. Dacă persoana nu este de acord cu decizia, ea poate să o atace.

Dacă decizia a fost luată de un agent constatator, atunci în decursul de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă, contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, sunt în drept să o conteste, fără a plăti vreo taxă, în instanța de judecată în a cărei rază teritorială activează autoritatea din care face parte agentul constatator.

Contestația suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constatator.

90. Unde se depune contestația împotriva procesului-verbal?

Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constatator care a examinat cauza. În cel mult 3 zile de la data depunerii, agentul constatator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

91. Cum are loc constatarea faptei contravenționale?

Constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, după caz, a dosarului la instanța de judecată sau la alt organ spre soluționare.

Această activitate începe atunci când agentul constatator este sesizat prin plângere sau denunț, dar nu de puține ori – când o astfel de faptă a fost depistată în urma controlului conform atribuțiilor de serviciu și în cazurile prevăzute de lege.

În funcție de caz, agentul constatator, imediat sau în cel mult 3 zile de la data sesizării, începe să înfăptuiască acțiunile de constatare a faptei contravenționale.

Ca și în procesul penal, pentru unele fapte, procesul contravențional se pornește numai în baza plângerii prealabile a victimei (injuria, contravenții din dreptul proprietății intelectuale, din domeniul proprietății).

92. Când se întocmește proces-verbal cu privire la contravenție?

Dacă organul competent stabilește comiterea unei contravenții, el întocmește un proces-verbal despre aceasta.

În general, procesul-verbal nu se întocmește atunci când persoana este de acord că a comis o contravenție și plătește pe loc amenda, când sancțiunea aplicată este avertismentul sau există o cauză care înlătură răspunderea contravențională (amnistia, legitima apărare etc.).

Totuși, și în aceste cazuri întocmirea procesului-verbal poate fi obligatorie, dacă sunt întrunite anumite condiții (există un prejudiciu material, sancțiunea care trebuie aplicată se aplică numai de instanță etc.)

93. Cum are loc judecarea cauzei contravenționale în instanță?

O cauză contravențională se judecă în instanță atunci când legea dispune soluționarea ei numai de instanță.

Cauza contravențională se judecă de către instanța de judecată cu respectarea aceluiași reguli de bază ca și în procesul penal, adică în ședință publică, oral, nemijlocit și în contradictoriu în termen de 30 de zile de la data intrării dosarului în instanță. Acest termen poate fi prelungit de judecător cu 15 zile, dacă sunt temeiuri rezonabile pentru aceasta. În cazul în care persoana este reținută, judecarea cauzei contravenționale se face de urgență.

La ședința de judecată, judecătorul este obligat să citeze toate părțile. Neprezentarea în ședință a făptuitorului sau a victimei, legal citate, fără motive întemeiate nu împiedică judecarea cauzei contravenționale. Totuși, este obligatorie participarea făptuitorului reținut și a făptuitorului în privința căruia se cerea aplicarea arestării (cu excepția cazului neprezentării lui cu rea-voință).

Prezența agentului constator la ședința de judecare a cauzei contravenționale este obligatorie. Neprezentarea agentului constator, legal citat, fără motive întemeiate și fără înștiințarea prealabilă a instanței, la fel, nu împiedică judecarea cauzei contravenționale și permite aplicarea acestuia a unei amenzi judiciare de către instanța de judecată în conformitate cu art. 201 din Codul de procedură penală.

Judecarea unei cauze contravenționale are loc după aceeași procedură și în aceleași etape ca și la judecarea unei cauze penale. După deliberare, judecătorul pronunță hotărârea. În cel mult 3 zile de la data pronunțării hotărârii judecătorești, copia ei se remite părților care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei contravenționale și, la cerere, se transmite celor prezente, faptul expedierii consemnându-se în dosar.

94. Ce înseamnă reținerea contravențională?

Reținerea este o limitare de scurtă durată a libertății persoanei fizice. Spre deosebire de procesul penal, reținerea administrativă este de o durată mult mai mică. În majoritatea cazurilor aceasta nu poate depăși 3 ore.

Termenul reținerii contravenționale, ca și în cazul reținerii procesual penale, curge din momentul reținerii.

Reținerea poate fi aplicată pe un termen mai mare 3 ore, cu autorizația judecătorului de instrucție, dar nu mai mult de 24 de ore:

- a) până la examinarea cauzei contravenționale – în cazul persoanei suspectate de săvârșirea unei contravenții pentru care sancțiunea prevede arestul contravențional;
- b) pentru a identifica persoana și a clarifica circumstanțele contravenției – persoanelor care au încălcat regulile de ședere a cetățenilor străini și apatrizilor în Republica Moldova, regimul frontierei de stat sau regimul punctelor de trecere a frontierei de stat.

95. În care cazuri poate fi aplicată reținerea?

Reținerea constă în limitarea de scurtă durată a libertății persoanei fizice și poate fi aplicată în cazul:

- a) contravențiilor flagrante pentru care prezentul cod prevede sancțiunea arestului contravențional;
- b) imposibilității identificării persoanei în a cărei privință este pornit proces contravențional dacă au fost epuizate toate măsurile de identificare;
- c) executării hotărârii instanței de judecată privind expulzarea persoanei;
- d) încălcării regimului frontierei de stat, a regimului zonei de frontieră sau a regimului punctelor de trecere a frontierei de stat.

96. Care persoane au atribuția de a reține?

O persoană poate fi reținută contravențional de către:

- colaboratorii Poliției;
- colaboratorii Poliției de frontieră, în cauzele de încălcare a regimului de frontieră sau a regimului punctelor de trecere a frontierei de stat
- angajații Serviciului vamal, în cazul contravențiilor ce țin de competența lui.

97. Care sunt drepturile persoanei reținute?

Persoana reținută are dreptul să fie informată neîntârziat, într-o limbă pe care o înțelege, despre motivele reținerii, faptul informării consemnându-se în procesul-verbal cu privire la reținere.

I se comunică neîntârziat, contra semnătură, drepturile pe care le are, acest fapt fiind consemnat în procesul-verbal cu privire la reținere.

Persoanei reținute i se acordă neîntârziat posibilitatea de a comunica la două persoane, la alegerea sa, despre reținere. Faptul comunicării sau al refuzului de a comunica se consemnează, contra semnătură, în procesul-verbal cu privire la reținere.

98. Ce înseamnă aducerea silită?

Aducerea silită constă în conducerea forțată în fața instanței de judecată a persoanei, în cazul în care aceasta, fiind citată în modul stabilit de lege, nu s-a prezentat, fără a avea motive întemeiate, și nu a informat instanța care a citat-o despre imposibilitatea prezentării sale, prezența acesteia fiind necesară.

Poate fi supusă aducerii silită doar persoana participantă la procesul contravențional – martor, victimă, contravenient etc., pentru care este obligatorie citarea instanței, și care:

- a) se eschivează de la primirea citației;
- b) se ascunde de instanță.

99. Cine poate efectua aducerea silită?

Aducerea silită se efectuează de către poliție în temeiul unei încheieri judecătorești.

Aducerea silită se face cu aplicarea prevederilor art. 199 alin. (4)–(6) din Codul de procedură penală, care prevăd că:

- persoana nu poate fi supusă aducerii silite în timpul nopții, cu excepția cazurilor care nu suferă amânare;
- nu pot fi supuse aducerii silite minorii în vârstă de până la 14 ani, femeile gravide, persoanele bolnave, starea cărora este confirmată prin certificat medical eliberat de o instituție medicală de stat.

100. Ce înseamnă înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport

Persoana care conduce un vehicul se înlăturată de la conducere dacă:

- a) există temeiuri suficiente de a presupune că se află în stare de ebrietate inadmisibilă produsă de alcool sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe;
- b) nu are asupra sa documentul care confirmă dreptul de a conduce sau de a folosi vehiculul.
- c) a expirat termenul de 180 de zile de admitere temporară a mijlocului de transport auto pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția cazului în care mijlocul de transport auto este introdus pe teritoriul vamal de către persoana fizică cu domiciliul în orice stat străin și care deține permis de conducere emis în țara în care are domiciliu;
- d) nu are domiciliu în una dintre unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului sau municipiul Bender, deține permis de conducere al Republicii Moldova, emis în modul stabilit de legislația națională, și conduce un mijloc de transport auto cu plăcuța cu număr de înmatriculare din una dintre unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului sau municipiul Bender, cu excepția prevăzută la art. 53 alin. (22) din Legea privind siguranța traficului rutier.